

Provinciale Staten

Clustercode RMT
Ons kenmerk DOC-00684752
Bijlage(n) 1

Uw kenmerk -
Maastricht 20 augustus 2024
Verzonden 21 augustus 2024

Onderwerp

Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen

Van het lid : R. Franssen en A. Peters
Fractie : Lokaal Limburg
Inzake : Zorgen over fors aantal stoppende veeboeren en over vitaal platteland Limburg

Algemene inleiding op de geschetste problematiek in de schriftelijke vragen

De landelijke beëindigingsregelingen veehouderijlocaties (met piekbelasting) zijn subsidieregelingen voor veehouders die willen stoppen met hun bedrijf of een locatie van hun bedrijf. Het doel van deze regelingen is om de stikstofuitstoot vanuit de veehouderij te verlagen, zodat natuur die daarvoor gevoelig is, kan herstellen. Deze huidige beëindigingsregelingen zijn dus gericht op beëindiging van de veehouderijtak. Het stoppen van de veehouderijtak gaat niet per definitie gepaard met onttrekking van productieareaal. Van de 255 aanvragen in het kader van deze regelingen betreft namelijk het merendeel niet-grondgebonden veehouderij (met name varkens- en pluimveehouderijen). Wat betreft de melkveehouderij, die wel grondgebonden is, kan vermeld worden dat grond(aankoop) geen deel van de regelingen uitmaakt en daarmee in beginsel beschikbaar blijft als landbouwgrond. Om deze redenen is er geen eenduidig verband tussen de beëindigingsregelingen en het agrarisch productieareaal in Limburg.

De impact van de beëindigingsregelingen op de leefbaarheid in het landelijk gebied heeft onze aandacht. In ons Limburgs Programma Landelijk Gebied (LPLG) hebben we leefbaarheid als 'Limburgs doel' opgenomen, om eventuele negatieve effecten van bijvoorbeeld beëindigingsregelingen te kunnen mitigeren. We zullen de sociaal economische effecten, onder andere middels economische impactanalyses, van het programma in beeld brengen.

Vraag 1.

Is het de provincie bekend wat op dit moment de verhouding is tussen het procentueel aantal stoppers en het daarmee gepaard gaande percentage van productieareaal wat onttrokken wordt aan onze voedselproductie? Zo nee, is het college bereid om hier inzicht in te verkrijgen?

Antwoord.

De huidige regelingen (de landelijke beëindigingsregeling veehouderij (LBV) en landelijke beëindigingsregeling veehouderij plus (LBV+)) zijn gericht op beëindiging van de veehouderijtak. Het stoppen van de veehouderijtak gaat niet per definitie gepaard met onttrekking van productieareaal. Grond(aankoop) maakt geen deel van de Rijksregeling en blijft daarmee in beginsel beschikbaar als landbouwgrond. Het areaal cultuurgrond laat de laatste jaren een schommelend beeld zien, maar blijft in totaliteit redelijk stabiel rond 96.000 hectare¹. Het aantal rundvee-, kippen- en varkensbedrijven in Limburg is de afgelopen 5 jaar gedaald.

RVO rapporteert met regelmaat over het aantal aanmeldingen voor de regelingen op: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/lbv-plus-actueel>. Het aantal bedrijven dat daadwerkelijk stopt met de veehouderijtak is pas duidelijk nadat de ondernemers de positieve beschikking getekend hebben. Vervolgens dienen de aanwezige vergunningen nog te worden ingetrokken. De stand van zaken tot en met juli was dat er 255 aanvragen waren ingediend voor de LBV (114) en LBV+ (138) (plus 3 aanmeldingen zonder keuze).

Vraag 2.

Hoe verhoudt het genoemde aantal stoppers in het bewuste artikel zich met de gegevens die we hadden ten tijde van de behandeling van de beleidskaders, en zijn deze getallen van invloed op de uitwerking hiervan en is er mogelijk sprake van een eventuele bijstelling op onderdelen?

Antwoord.

In het Beleidskader 'Perspectief voor het Landelijk Gebied' is het aantal aanmeldingen op peildatum 30 april 2024 benoemd, zijnde 255. Dit aantal is overeenkomstig het aantal aanmeldingen als genoemd in het genoemde artikel (ruim 250). De omvang van het aantal deelnemers aan de genoemde regelingen was voorzien in het beleidskader en maakt dat er geen reden is tot aanpassing van het beleidskader. Het hoofdstuk 'Een gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg' in het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie' richt zich op de blijvers in de land- en tuinbouw. Vanuit dit perspectief is het ook niet nodig om aanpassingen door te voeren ten aanzien van de stoppers.

Vraag 3 en 4.

Is het college met ons van mening dat in een aantal Limburgse gemeenten het aantal stoppers zo groot is, dat niet overal onmiddellijk of op middellange termijn een nieuwe bestemming voor gevonden kan worden en dat bedachtzaamheid over nieuwe bestemmingen en waken voor verloedering een eerste vereiste is? / Ziet de provincie een (extra of te intensiveren) faciliterende rol voor zichzelf weggelegd als het gaat om nieuwe alternatieve ontwikkelingen. Zo nee, waarom niet?

¹ StatLine - Landbouw; gewassen, dieren en grondgebruik naar regio (cbs.nl)

Antwoord.

Het doel van de subsidieregelingen is de stikstofneerslag op kwetsbare natuur in Natura 2000-gebieden naar beneden te brengen, zodat de natuur kan herstellen. Hiertoe dienen op de locatie de productierechten te vervallen, de vergunningen op het gebied van natuurbescherming en omgevingsrecht ingetrokken te worden en de beëindiging van de veehouderijactiviteiten geborgd te worden, onder andere door verplichte sloop (ter voorkoming van verloedering). Hiervoor krijgt de ondernemer een vergoeding van het Rijk. Of herbestemming van het agrarisch bouwvlak ter plekke tot de mogelijkheden behoort staat los van de door het Rijk afgegeven positieve beslissing op deelname en is in eerste instantie een afweging van de gemeente. Dit met inachtneming van regionale afspraken en provinciaal vastgesteld beleid. Zoals weergegeven in de brief 'mogelijkheden herbestemming na beëindiging veehouderij'² zijn de mogelijkheden voor een rode herbestemming (als wonen, bedrijvigheid en vrijetijdseconomie) binnen bestaand beleid beperkt. Daarentegen houden we de motie Waajen³ goed in het vizier. We brengen voor de nieuwe Omgevingsvisie Limburg in kaart welke zaken gewijzigd zouden moeten worden binnen bestaand beleid om de gewenste transitie niet in de weg te zitten. De provincie ziet dus een faciliterende rol voor zichzelf weggelegd als het gaat om nieuwe alternatieve ontwikkelingen. Eventueel nieuw beleid zal worden opgenomen in de herziening van de Omgevingsvisie Limburg (besluitvorming voorzien eind 2025) en de bijbehorende Omgevingsverordening. Bij de vorming van nieuw beleid vormt het gesprek in het gebied en aan de keukentafel met gebiedspartners (gemeenten, belangenorganisaties, etc.) het vertrekpunt.

Vraag 5.

Is het college het met Lokaal-Limburg eens dat er zo mogelijk ook andere vormen van voedselproductie (in plaats van de huidige vorm veeteelt) mogelijk moeten zijn? Zo ja, hoe wil de provincie dat mee helpen bewerkstelligen. Zo nee, waarom dan niet?

Antwoord.

Agrarisch (her)gebruik van vrijkomende agrarische bebouwing en landbouwgronden, passend bij de transitieopgaven van het gebied heeft de voorkeur, boven herbestemming. De Omgevingsvisie Limburg biedt nu reeds ruimte voor transitie van deze agrarische bebouwing en landbouwgronden naar nieuwe bij het gebied passende vormen van duurzame, natuurinclusieve landbouw.

Het staat ondernemers vrij om na het beëindigen van hun veehouderijactiviteiten door te gaan met het bewerken van grond (ten behoeve van voedselproductie). Hier is geen interventie van de overheid voor nodig.

Vraag 6.

Zou het grote aantal stoppers ertoe kunnen leiden dat er uitvoeringsmaatregelen of mogelijk op onderdelen koerswijzigingen van het beleidskader nodig zijn, als het gaat om perspectief voor het landelijke gebied? Zo nee, waarom niet?

Antwoord.

Nee. Zie vraag 2.

² <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/b834f5bc-2d58-463b-a371-ae353110bb6a>

³ <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/4a3cf52c-a32a-46be-87fb-de307f18df89>

Uiteraard monitoren we wel de effecten van stoppers (stikstofreductie) op de staat van instandhouding van de natuurgebieden. We verwachten dat de huidige en de komende beëindigingsregelingen voor veehouderijen een substantiële bijdrage zullen leveren aan de realisatie van dit doel.

Vraag 7.

Zijn er mogelijk (extra) financiële gevolgen voor onze provincie?

Antwoord.

In ons LPLG hebben we leefbaarheid als 'Limburgs doel' opgenomen, om eventuele negatieve effecten van bijvoorbeeld opkoopregelingen te kunnen mitigeren. Daarnaast hebben we aangegeven dat we de sociaal economische effecten van ons programma in beeld zullen brengen. In de Peel wordt op dit moment in dat kader een zogenaamde economische impactanalyse uitgevoerd. Er zijn door het wegvallen van het transitiefonds voorshands geen middelen voor leefbaarheid beschikbaar.

Een mogelijk financieel gevolg van de opkoopregelingen is wel dat we actief ondernemers zullen benaderen om onze grondpositie te kunnen versterken. Hiermee kunnen we gebiedsprocessen breder faciliteren dan alleen met financiële middelen. Aankoop van gronden zal komen uit het budget anticiperende aankopen, of (wanneer afwaardering naar natuur aan de orde is) uit het budget voor de ontwikkelopgave.

Vraag 8.

Wat betekent voor Limburg – en met name de genoemde gemeenten – het groot aantal stoppers (en daarmee gepaard gaand areaal) voor onze blijvers en de koplopers, die innoveren? Gaat de provincie met de gemeenten in gesprek, ook om te bezien hoe de regeldruk voor hen kan worden verminderd.

Antwoord.

Zoals aangekondigd in de mededeling portefeuillehouder inzake 'opstart traject Agrarische Blijversaanpak Limburg' (GS DOC-00666128⁴), gaan we als provincie samen met de LLTB en diverse overige partners aan de slag met een aanpak die moet leiden tot een perspectief voor de blijver. Grond en areaal is hierbij een factor die meegenomen wordt ten aanzien van de blijver.

Ondernemers die de transitie en nieuwe verbinding opzoeken worden mogelijk geconfronteerd met grenzen die wet- en regelgeving opwerpen, die niet altijd meer passend zijn bij de oplossingen van de toekomst. De provincie wil in dit kader de transitie faciliteren, door te lobbyen voor ruimte, om grenzen op te zoeken en nieuwe oplossingen uit te vinden en toe te passen.

Bij een eventuele rode ontwikkeling in het buitengebied dient ermee rekening gehouden te worden dat deze niet beperkend is voor het toekomstperspectief van de blijvende en toekomstige agrarische ondernemers in datzelfde gebied.

Vraag 9.

Klopt de provincie aan bij het Rijk, nu het aantal stoppers zo groot blijkt te zijn, voor aandacht en (financiële) steun? Zo nee, waarom niet?

⁴ <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/bcf26bb8-6c59-4500-9a55-20a90db7b12c>

Antwoord.

Ja, wij blijven bij het Ministerie aandringen op financiële steun om ook de gevolgen van deze beëindigingsregelingen te kunnen mitigeren. In dit kader hebben we bijvoorbeeld onlangs een lobby-brief gestuurd aan het nieuwe kabinet met een financiële vraag. Overigens voorziet de opkoopregeling nu al in dekking van proceskosten voor provincie en gemeentes.

Vraag 10.

Wat is op dit moment de status van de praktische hulp en geestelijke begeleiding door de provincie Limburg, voor de boeren en tuinders die murw gemaakt zijn door de regels en óf door willen gaan, óf in dubio verkeren dan wel definitief gestopt zijn?

Antwoord.

Ondernemers die in sociaal-emotionele moeilijkheden verkeren kunnen ten alle tijden contact opnemen met de LLTB hulplijn (LLTB Ledenzorg). De medewerkers van Ledenzorg stellen samen met de beller de hulpvraag vast en zoeken hierbij gepaste hulp. Op verzoek van de Provincie Limburg heeft de LLTB deze hulplijn opengesteld voor zowel leden als niet-leden. Dit staat ook vermeld op de website van de Provincie Limburg⁵.

Daarnaast is de sociaal-economische begeleiding (SEB) opgestart die wordt gefinancierd door het Rijk en uitgevoerd door LLTB, LAJK en Natuurrijk Limburg, op basis van het 'plan Boerenperspectief'. Deze begeleiding is er op gericht de bedrijfsontwikkeling van een individuele ondernemer richting de toekomst in beeld te brengen en ondernemers op weg te helpen dit te realiseren. De Provincie Limburg staat in nauw contact met de betreffende partijen.

Tenslotte kan iedere deelnemer aan een van de beëindigingsregelingen aanspraak maken op een zaakbegeleider via RVO. Ook deze mensen hebben specifiek oog voor deze problematiek.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

⁵ <https://www.limburg.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/stikstof/>

Maastricht 20 juni 2024

Schriftelijke vragen conform artikel 39

Onderwerp: zorgen over fors aantal stoppende veeboeren en over vitaal platteland Limburg

Geacht college,

In de Limburger van vrijdag 19 juli lazen we over de gemengde gevoelens en de achtergrond en de aantallen stoppende agrariërs, veelal veeboeren. De titel van het artikel luidt dan ook [Opluchting én zorgen over fors aantal stoppende veeboeren in Limburg; in Venray en Nederweert veel interesse voor deze regeling](#)

Het gaat hier over om persoonlijke gevoelens, economie, werkgelegenheid, en voedselzekerheid maar ook om inrichting en leefbaarheid van de buitengebieden.

Er zijn vrij recent twee beleidskaders vastgesteld die sterk verbonden zijn met de geschetste ontwikkeling: “Perspectief voor het Landelijke gebied” en “Werken aan een toekomstbestendige economie voor Limburg”. In het laatstgenoemde beleidskader wordt in een van de uitvoeringgerichte hoofdstukken gesproken over “Een gezonde toekomst voor land- en tuinbouw in Limburg”.

Hoewel we natuurlijk al weten dat veel agrariërs hun bedrijf zullen gaan staken, is de fractie Lokaal-Limburg door deze berichten en getallen erg bezorgd om de diverse gevolgen, vooral in Venray en Ysselsteyn, Nederweert en ook andere plekken waar relatief veel veeboeren het bijtje erbij neergooien. Moegestreden en moe gewerkt. Vaak niet moe wegens de het werk zelf, maar veelal van de belemmerende en verstikkende regelgeving en administratieve lasten en de toenemende kosten en lasten. Verleid en aangemoedigd door opkoopregelingen.

Vraag 1

Is het de provincie bekend wat op dit moment de verhouding is tussen het procentueel aantal stoppers en het daarmee gepaard gaande percentage van productieareaal wat onttrokken wordt aan onze voedselproductie? Zo nee, is het college bereid om hier inzicht in te verkrijgen?

Vraag 2

Hoe verhoudt het genoemde aantal stoppers in het bewuste artikel zich met de gegevens die we hadden ten tijde van de behandeling van de beleidskaders, en zijn deze getallen van invloed op de uitwerking hiervan en is er mogelijk sprake van een eventuele bijstelling op onderdelen?

Vraag 3

Is het college met ons van mening dat in een aantal Limburgse gemeenten het aantal stoppers zo groot is, dat niet overal onmiddellijk of op middellange termijn een nieuwe bestemming voor gevonden kan worden en dat bedachtzaamheid over nieuwe bestemmingen en waken voor verloedering een eerste vereiste is?

Dergelijke processen zijn in eerste instantie bij de gemeenten belegd, maar het betreft grote landelijke gebieden, die samen ook een regionale functie en uitstraling hebben. Lokaal-Limburg kan zich voorstellen dat de provincie wel een faciliterende rol speelt in regionale processen en zodoende ontwikkelingen van onderop wil begeleiden en mogelijk maken.

Vraag 4

Ziet de provincie een (extra of te intensiveren) faciliterende rol voor zichzelf weggelegd als het gaat om nieuwe alternatieve ontwikkelingen. Zo nee, waarom niet?

Uiteraard zijn er voor sommige veeboeren en telers alternatieven. Van grootschalige lelieteelt en de massale aanplant van buxus kunnen onze monden evenwel niet gevoed worden. Zeker niet bij toenemende mondiale conflicten. Ook caravanstallingen en kamperen bij de boer zullen onze magen niet vullen! Zoals bekend mag worden verondersteld, is Lokaal-Limburg voorstander van het monitoren en behoud van een zekere mate van areaal voor de voedselproductie om de voedselzekerheid te borgen, hier over gaat de volgende vraag:

Vraag 5

Is het college het met Lokaal-Limburg eens dat er zo mogelijk ook andere vormen van voedselproductie (in plaats van de huidige vorm veeteelt) mogelijk moeten zijn? Zo ja, hoe wil de provincie dat mee helpen bewerkstelligen. Zo nee, waarom dan niet?

Door het massaal aantal stoppende boeren in Limburg en dan vooral Venray, Ysselsteyn, Nederweert en Leudal, zal er een extra grote invloed op het landelijke gebied en de leefbaarheid op het platteland. Ook de factor landschapsbeheer speelt hier een rol.

Vraag 6

Zou het grote aantal stoppers ertoe kunnen leiden dat er uitvoeringsmaatregelen of mogelijk op onderdelen koerswijzigingen van het beleidskader nodig zijn, als het gaat om perspectief voor het landelijke gebied? Zo nee, waarom niet?

Opkoopregelingen worden uiteraard door het Rijk betaald. Lokaal-Limburg vraagt zich af of er voor de genoemde beleidskaders op termijn extra kosten/uitgaven komen door het grotere aantal stoppers.

Vraag 7

Zijn er mogelijk (extra) financiële gevolgen voor onze provincie?

Behalve onze stoppers, die een warme begeleiding dienen te krijgen, hebben we ook de blijvers en de koplopers. Onze fractie is van mening dat blijvers en koplopers (innovatie) de juiste begeleiding en steun moeten krijgen.

Vraag 8

Wat betekent voor Limburg – en met name de genoemde gemeenten – het groot aantal stoppers (en daarmee gepaard gaand areaal) voor onze blijvers en de koplopers, die innoveren? Gaat de provincie met de gemeenten in gesprek, ook om te bezien hoe de regeldruk voor hen kan worden verminderd.

Vraag 9

Klopt de provincie aan bij het Rijk, nu het aantal stoppers zo groot blijkt te zijn, voor aandacht en (financiële) steun? Zo nee, waarom niet?

Vraag 10

Wat is op dit moment de status van de praktische hulp en geestelijke begeleiding door de provincie Limburg, voor de boeren en tuinders die murw gemaakt zijn door de regels en óf door willen gaan, óf in dubio verkeren dan wel definitief gestopt zijn?

Raimond Franssen Dré Peters Leon van den Beucken

LOKAAL-LIMBURG

